

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
E-mail: aarjk@uvm.dk
Reference: sagsnr.: 24/01757
Dato: 31. januar 2024

Bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om social service og lov om en børne- og ungeydelse (Ophævelse af revisionsbestemmelse)

Børne- og Undervisningsministeriet har den 18. januar sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om social service og lov om en børne- og ungeydelse (Ophævelse af revisionsbestemmelse) i offentlig høring, og anmodet om eventuelle bemærkninger. UNICEF Danmark har i nærværende høringssvar valgt at fokusere på den del af udkastet, der omhandler styrket forældreansvar gennem mulighed for standsning af børnecheck m.v., hvor revisionsbestemmelsen § 6 i lov nr. 278 af 26. marts 2019 (lov om styrket forældreansvar) ophæves, og muligheden for standsning af børnecheck dermed videreføres i uændret form.

1. Baggrunden for forslaget og resultatet af evalueringen af lovens virke

Ordningen om standsning af børnecheck indebærer at skoleledere skal underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for et kvartal. Kommunalbestyrelsen træffer derefter afgørelse om standsning af børne- og ungeydelsen. Afgørelsen er gældende for et kvartal.¹

Formålet med lovforslaget er at ophæve revisionsbestemmelsen i lov nr. 278 af 26. marts 2019, og således i uændret form videreføre muligheden for standsning af børnecheck m.v. Der er i lovens § 6 indsat en revisionsbestemmelse om at undervisningsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2021-22. Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen, at der skal gennemføres en evaluering af lovens virkninger forud for en revision af bestemmelsen. Evalueringen er blevet udskudt ad flere omgange, men blev endeligt offentliggjort den 25. januar 2023.²

¹ Lov nr. 278 af 26/03/2019 Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om social service og lov om en børne- og ungeydelse (Obligatoriske sprogprøver i udsatte boligområder og styrket forældreansvar gennem mulighed for standsning af børnecheck m.v.)

² VIVE; Evaluering af lov om styrket forældreansvar <https://www.vive.dk/media/pure/0xgg93xk/19574682>

VIVEs evaluering af loven indikerer, at anvendelsen af standsning af børne- og ungeydelse på grund af for højt ulovligt fravær generelt er begrænset. Loven rammer socialt skævt og håndhævelsen af loven er forbundet med store administrative byrder. Endelig viser evalueringen store kommunale forskelle. Det fremhæves at højt ulovligt fravær særligt er et problem blandt elever i udsatte positioner. Endvidere nævnes at COVID-19 pandemien har præget evalueringen. Det angives at det især er sandsynligt, at pandemien med bl.a. hjemsendelser til følge, har begrænset kommunernes og skolernes muligheder for at implementere reglerne. Resultatet af evalueringen er derfor også efter UNICEF Danmarks opfattelse behæftet med nogen usikkerhed.

2. UNICEF Danmarks bemærkninger til udkastet

UNICEF Danmark noterer, at evalueringen fra VIVE viser et tidsmæssig sammenfald imellem et fald i elevernes ulovlige fravær og lov om styrket forældreansvar ikrafttræden, men bemærker at VIVE har en række forbehold og konkluderer at skolernes øgede og systematiske arbejde med at nedbringe fraværet på anden vis har haft effekt, hvorfor måling af effekt og årsag efter UNICEF Danmarks opfattelse er en kompleks øvelse.

UNICEF Danmark noterer følgende:

- 1) at elever med højt ulovligt fravær generelt befinder sig i en udsat position og har komplekse udfordringer, samt at VIVE understreger, at højt ulovligt fravær i langt højere grad rammer elever, der har en række alvorlige udfordringer i deres liv. Det kan være psykiske vanskeligheder, misbrug og kriminalitetserfaringer. Derudover rammer loven også i højere grad elever med forældre i udsatte positioner; forældre, der i forvejen er økonomisk udsatte, men fx også er udfordret psykisk og socialt.
- 2) at resultatet af evalueringen er behæftet med usikkerhed, især grundet omstændighederne med bl.a. hjemsendelse i forbindelse med COVID-19 pandemien.
- 3) at der er en markant forskellig praksis kommunerne imellem, i brug af standsning af udbetaling af børnecheck ved for højt ulovligt fravær.

UNICEF Danmark ønsker at fremhæve, at ordningen har været udsat for megen kritik, og det bl.a. er blevet fremhævet, at muligheden for fratagelsen af børne- og ungeydelsen grundet fravær virker mod hensigten, i og med det kan forårsage betydelige brud i den altafgørende tillid mellem forældre og skole.³

UNICEF Danmark er desuden bekymret over den usikkerhed om ordningens effekt og særligt om den negative effekt, ordningen har på børn, der har komplekse udfordringer og befinder sig i udsatte positioner. En usikkerhed som ministeriet selv angiver i bemærkningerne til udkastet. UNICEF Danmark finder det tvivlsomt på baggrund af det foreliggende vidensgrundlag at konkludere at sanktionerne eller truslen om sanktioner vil være afgørende for at mindske omfanget af det ulovlige fravær. Årsagen til højt skolefravær kan have mange

³ Sagsnr.: 22/20785; Danmarks Lærereforings hørings svar som angivet i Høringsnotat om Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om social service og lov om en børne- og ungeydelse (Udskydelse af revisionsbestemmelse). Børne- og Undervisningsministeriet december 2022.

årsager, bl.a. familiens og forældrenes forhold, samt forhold i skolen såsom et utrygt skolemiljø, tilstedeværelse af mobning mv. I stedet for økonomiske sanktioner, der direkte eller indirekte rammer børn og børns familiemæssige miljø negativt, bør det i stedet være børns trivsel, uddannelse og sundhed, og de rettigheder som børn har efter FN's Børnekonvention. Derfor finder UNICEF Danmark det særligt vigtigt, at ordningen med standsning af børnecheck, den tilhørende evaluering forud for ophævelse af revisionsbestemmelsen, samt den fremadrettede indsats især bør inddrage hensynet til følgende rettigheder og principper i FN's Børnekonvention:

- Artikel 2 om forskelsbehandling - særligt på baggrund af handicap og/eller socioøkonomiske forhold
- Artikel 12 om ret til inddragelse – og retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed
- Artikel 24 om barnets ret til den højest opnåelige sundhedstilstand - særligt mental trivsel
- Artikel 27 og artikel 28 om barnets ret til helholdsvis tilstrækkelig levestandard og uddannelse

UNICEF Danmark bemærker, at alle rettighederne skal fortolkes i lyset af de grundlæggende principper i Børnekonventionen, hvor artikel 2 og 12, og et moderne børnesyn i dette tilfælde findes særligt relevant.

Endeligt bemærker UNICEF Danmark med bekymring, at ordningen implementeres forskelligt fra kommune til kommune, hvilket øger vilkårligheden, og dermed svækker retssikkerheden omkring ordningen. UNICEF Danmark anbefaler med udgangspunkt i børns rettigheder og principperne i FN's Børnekonvention:

- At centrum for diskussionen og indsatsen om skolefravær tager udgangspunkt i hensynet til barnet eller den unges trivsel, betryggende årsagsforklaring, hjælp og forebyggelse i samarbejde med barnet/den unge og familierne, med særligt fokus på børn i udsatte positioner
- At skolerne forpligtes til at udarbejde lokale fraværspolitikker
- At børn og unge i højest mulig grad inddrages i egne sager om skolefravær

Der henvises til sagsnr.: 24/01757.

Med venlig hilsen

Cecilia Decara
National chef, UNICEF Danmark
Mobil: +45 54 33 44
E-mail: cdecara@unicef.dk